

sep Lluís Micó desenvolupa temes complexos sobre la IA i l'impacte social d'aquesta tecnologia. El títol *Artificialitis* fa referència a una «inflamació social» per la sobreabundància de referències a la IA en els mitjans de comunicació i en la vida quotidiana, i planteja així una mirada crítica i irònica davant aquest fenomen. Micó és sincer i directe des del començament, és un llibre fonamentat en el primer principi de la declaració de Barcelona (2017) sobre l'ús ètic de la IA: el principi de prudència. Sí, és clar, l'hem rebotat des del minut 1. Per això ens diu (p. 18-19): «No, *Artificialitis* no està concebut contra res ni contra ningú. Està pensat per esperonar els badocs i apardalats a examinar allò que se'n vol vendre, abans de rendir-s'hi amb l'estultícia de la qual fan ostentació les administracions, les empreses, les universitats o els mitjans, i despatxar amb condescendència les poques persones que declarem alguna cautela».

L'omnipresència de la IA a la nostra vida diària es barreja amb alegria amb la quotidianitat i l'estil amè i entretingut del llibre, que impacta per la contundència de les reflexions a les quals, de manera natural, ens porta Micó, i la seva, per moments irreverent amb el pare, filla. L'excés de confiança en la tecnologia pot portar a una alienació emocional i social. ChatGPT i altres IA generatives s'han presentat com a solucions màgiques. No obstant això, l'autor fa una crida a la reflexió crítica: som capaços de controlar aquesta tecnologia? O, en canvi, estem deixant que siguin les empreses tecnològiques les que ens utilitzin a nosaltres, i la IA només és un mitjà de control social més?

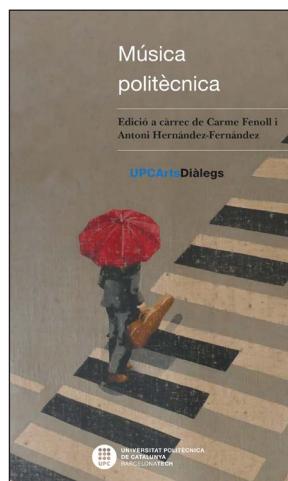
Irene, no. El teu pare no és massa «pesat»: necessitem arguments i reflexions com els que planteja. I també, per descomptat, la perspectiva del jovent com tu! Potser teniu una visió més pragmàtica i desinhibida sobre la tecnologia. La tensió entre generacions, totes consumidores de tecnologia, tot i que de manera diferent, és un dels grans encerts del llibre. Són dues veus que es complementen, hi ha una complicitat familiar inevitable i, a la vegada, es qüestionen mútuament.

En definitiva, *Artificialitis* no és un llibre que demonitzi la tecnologia ni la IA, sinó que més aviat cerca fomentar una reflexió crítica sobre l'ús que en fem. L'obra ens convida a no caure en l'enlluernament per la tecnologia i a mantenir una posició equilibrada que valori els beneficis i els perills d'aquesta «inflamació» tecnològica, així com a establir un diàleg social i intergeneracional sobre els usos de la tecnologia que, a totes llums, és bàsic.

Se'n pot llegir l'índex i un fragment a: <https://www.saldonar.com/llibre/artificialitis>.

Antoni Hernández-Fernández

CARME FENOLL; ANTONI HERNÁNDEZ-FERNÁNDEZ (ed.) (2024). *Música politècnica*. Barcelona: Iniciativa Digital Politècnica. 106 p. ISBN (ed. impresa) 978-84-10008-87-8; ISBN (ed. digital) 978-84-10008-88-5.

Ens trobem davant d'un enriquidor recull de deu capítols (més un pròleg) en què la música és fil conductor i protagonista; una protagonista que serà acompanyada per tres personatges més: la universitat, les matemàtiques i l'algorítmica. Cada capítol (de diferents autors, cadascú amb el seu bagatge i el seu punt de vista) obre la porta a anècdotes, experiències i coneixement que estableixen vincles entre la música i els estudis politècnics.

La primera secció del llibre és dedicada a les relacions entre música i universitat. En aquests capítols podrem trobar un context històric, imprescindible per a entendre els vincles entre aquests dos mons. Però també hi trobarem l'inspirador testimoni de Laura Vivó, que narra com neix l'associació Pianos Vius. El lector receptiu podria sentir un desig irrefrenable de visitar una de les sis escoles que s'enumeren per tal d'interpretar una petita peça de Bach en un dels pianos que s'hi troben. Perquè, com apunta Mireia Planas al capítol següent, la música, a partir de l'emoció, ens vincula més enllà del seu coneixement. No és estrany, llavors, que un edifici pensat com a centre de saviesa albergui un instrument per al gaudi col·lectiu.

Les corals universitàries són també un nexa popular, un refugi musical dins de les universitats, que serveixen com a punts de trobada entre alumnes, professors i personal universitari. En aquest llibre hi trobarem el testimoni de Pilar Nieto, presidenta de la coral d'Arquitectura, seguit d'un capítol amb una visió més històrica de les corals universitàries, presentades per Clara Prats.

A la segona secció del llibre, titulat *Música i matemàtiques*, hi trobarem dos capítols. Al primer, Alberto Royo dona una àmplia visió amb pinzellades sobre fractals, harmonia, proporcions pitagòriques, el nombre auri, etc. Gran part d'aquest coneixement prové de l'antiga Grècia, quan la música era considerada una de les set arts fonamentals. Royo afirma que no hi ha cap emoció autèntica sense mesuratge ni coneixements. Després d'una visió tan àmplia i conceptual, Pilar Bayer ens acompanya en una immersió als aspectes més tècnics i matemàtics del so. Potser aquesta no és la secció més reeixida d'aquest llibre, però el contrast entre els dos capítols encoratgen el lector a pensar més enllà del que un veu a simple vista.

En l'última secció del llibre obtindrem informació sobre la iniciativa MusicData UPC i les diverses conferències,

debats i tallers fets durant el curs 2023-2024. El capítol següent trenca el fil conductor de la música i descriu tres projectes de cocreació artística des del punt de vista dels equips de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) que hi han participat. Aquest capítol es pot llegir més com un tríptic informatiu d'aquests projectes, però és interessant, ja que il·lustra els projectes actuals i en descriu l'aspecte tecnològic d'una manera divulgativa i planera.

L'últim capítol culmina amb la presentació de Ferran Cruixent, que narra com va protagonitzar al Sónar de 2019 una de les primeres obres de la història de la música inspirada en intel·ligència artificial (IA), amb l'ajuda del Mare-Nostrum 4, després d'haver-li introduït més d'una hora de música simfònica per a aquest projecte. Cruixent sent que la IA continua sense ser intel·ligent, ja que s'adapta a tu i replica el que fas, però alhora ens ajuda a somiar. No és potser això el que uneix les matemàtiques, l'enginyeria, l'arquitectura i la música? Que ens desperten la creativitat i ens ajuden a somiar.

Àlex Barceló

Descàrrega gratuïta a: <https://upcommons.upc.edu/handle/2117/417074>

SIMONA LEVI (2024). *Digitalització democràtica: Sobirania digital per a les persones*. Barcelona: Raig Verd. 240 p. ISBN 978-84-10487-99-4.

L'origen d'aquest llibre és un encàrrec del Parlament Europeu a un equip dirigit per Simona Levi, fundadora de la plataforma d'activisme digital Xnet. L'objectiu de l'encàrrec fou elaborar una proposta per a una digitalització sobirana i democràtica d'Europa. El llibre es basa principalment en l'informe resultat de l'encàrrec, que es va presentar el desembre del 2021.

El llibre aporta i justifica definicions originals de *digitalització democràtica* i *sobirania*. La digitalització democràtica es defineix com una transició digital basada en els drets

humans fonamentals i la cooperació, des del disseny i per defecte. La digitalització sobirana es defineix com aquella en la qual cada persona o entitat pot controlar l'ús i destinació dels continguts creats, així com les dades generades.

Per a contribuir a una digitalització democràtica i sobirana a escala europea, el llibre proposa tres accions/prototips. La primera pren com a punt de partida l'experiència en el Pla de digitalització democràtica de l'educació dissenyat per Xnet el 2019 i implementat en diverses escoles de la ciutat de Barcelona. Es tractaria de crear un entorn obert que integri programari de serveis essencials lliure que ja existeix (com ara Nextcloud, Moodle, BigBlueButton, WordPress o Etherpad) i que mostri una visió unificada als usuaris.

La segona acció/prototip se centra en la comunicació interpersonal i proposa que s'estableixi un consorci europeu intranacional per a generar un programari públic de correu electrònic, d'igual a igual, que sigui descentralitzat i sobirà per a cada persona i interoperable amb els serveis ja en ús.

La darrera acció/prototip està centrada en els navegadors i proposa que la Unió Europea contribueixi a mantenir la viabilitat econòmica de Firefox o la d'altres navegadors de codi lliure centrats en els drets fonamentals.

La implementació efectiva a escala europea d'accions com les esmentades en el llibre requereix la voluntat decidida de dur-les a terme per part de totes les administracions afectades. Alhora, el llibre constata que cal reformar, en el grau que sigui necessari, els processos administratius de contractació pública de serveis digitals per tal que també hi puguin contribuir de manera efectiva empreses petites i mitjanes.

En definitiva, es tracta d'un llibre que fa una proposta precisa, ben argumentada, radical, factible i desitjable per a tots els que volen una digitalització democràtica i sobirana a escala europea.

Se'n pot llegir un fragment a: https://www.raigverdeditorial.cat/wp-content/uploads/2024/07/Fragment-text_Digitalitzaci%C3%B3-Democr%C3%A0tica.pdf

Web del llibre: <https://www.raigverdeditorial.cat/catalogue/digitalitzacio-democratica-sobirania-digital-per-a-les-persones/>

Antoni Olivé